Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 191. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 7, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 7-го ЖОВТНЯ 1995 р. Ч. 191. РІК CII.

ОБКРАДАЮТЬ ІНВАЛІДІВ ЧОРНОБИЛЯ

Київ (Р. Р.). — Тут спеціяльна урядова комісія перевірила стан соціяльного забезпечення інвалідів Чорнобиля. Виявлено, що серед інвалідів-чорнобильців 50 відсотків не мають документів, які свідчили б, що вони справді працювали на ліквідації наслідків катастрофи. Біля 90-відсотків простих громадян, які стали інвалідами в наслідок катастрофи на ЧАЕС, отримують пенсії в сумі 4–8 млн. карбованців, що дорівнює приблизно 22–44 дол.

Елітарний прошарок інвалідів забезпечений набагато краще. Їхня пенсія становить 20 млн. карбованців, або 114 дол. і навіть більше. Окремі з них мають пенсію більшу, ніж платня Президента України. І серед цих елітарних пенсіонерів виявлено багато випадкових людей, які ніколи не працювали в радіяційній зоні.

Д. Марков став прессекретарем Л. Кучми

Д. Марков

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 4-го жовтня, в Адміністрації Президента України відбулася пресова конференція, на якій Президент Леонід Кучма представив журналістам нового пресового секретаря Дмитра Маркова.

Президент зазначив, що Михайла Дорошенка він шанує, але „час диктує нові вимоги до пресової служби голови держави". М. Дорошенко повернувся на становище редактора „України Молодої", звідки його колись запросив начебто Дмитро Табачник. Ходять чутки, що він добрий працівник і виконує всі розпорядження, але не дуже творчий і малоініціятивний.

Д. Марков за освітою філолог, знає англійську мову, понад 20 років працював у структурі Держтелерадіо. Три роки тому Д. Марков працював у Вашінґтоні радником амбасадора з питань преси. Відповідаючи на запитання журналістів, Д. Марков сказав, що працює на новому пості всього п'ять днів і що недавно повернувся із ЗСА. Він поінформував, що за останні п'ять днів Президент Кучма провів чотири наради, 48 зустрічей, взяв участь у одній конференції та відвідав Дніпропетровське.

Л. Кучма, на запитання щодо можливого приєднання України до НАТО, сказав, що „рішення про вступ до НАТО ні в якому разі не повинно прийматися без урахування становища Росії, це — історична дійсність". Україна ж виходитиме із власних інтересів і хоче залишитися позабльоковою держа-

(Закінчення на стор. 3)

Україна відкидає російські ініціятиви

Москва (УНІАР). — Українська делеґація, очолювана одним із заступників міністра закордонних справ Костянтином Грищенком, досить обережно поставилася до нових "інтеґраційних" ініціятив, запропонованих росіянами на засіданні Ради міністрів закордонних справ країн СНД.

Наполягаючи на здійсненні державами СНД "узгодженої" міжнародної політики, російський міністер Андрей Козирєв не приховував свого бажання перетворити Співдружність на єдиний "інтеґрований організм", себто наднаціональне утворення — відповідно до оголошеного президентом Єльцином стратегічного курсу Росії щодо країн СНД.

Найбільші проблеми виникли на засіданні міністрів оборони та командуючих прикордонними військами держав СНД, де розглядалися різні аспекти так званої колективної миротворчої діяльности. Українська делеґація мусіла нагадати, що Україна як позабльокова держава не може брати участи у створеній росіянами Раді колективної безпеки та здійснюваних нею військових операціях. Що ж до пропозиції делеґувати своїх військових спостерігачів, то Україна готова зробити це, якщо згадані операції здійснюватимуться за санкцією ОБСЕ чи Ради безпеки ООН.

С. Головатий не боїться політичного самогубства

Київ (Р. Р.). — У четвер, 5-го жовтня, „Всеукраїнські Відомості" надрукували інтерв'ю з новим міністром юстиції України Сергієм Головатим.

Як відомо, С. Головатий є народним депутатом України і був одним з авторів найважливіших державних документів, наприклад, Декларації незалежности України, Конституційного договору між законодавчою і виконавчою владами. Він багато приділив уваги прийняттю України до Ради Европи, створив і очолив парляментську групу "Реформи" і був активним у багатьох інших важливих для України справах.

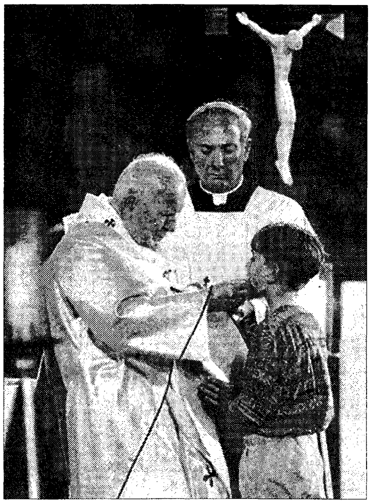
У своєму першому інтерв'ю на новій посаді С. Головатий повідомив, що ставши міністром юстиції України, він відмовився від постів президента Правничої Фундації, голови Асоціяції Українських Правників і вийшов з юридичної комісії Парляментарної асамблеї Ради Европи. Щоправда він покищо залишається депутатом Верховної Ради України.

Зазначивши, що коли досі він був політичним діячем і часто ставав у опозицію до керівництва держави, якщо був з ним незгідний, то тепер він сам належить до Уряду і має від теорії перейти до практики, щоб „втілювати у життя правну політику держави".

На запитання як він збирається вирішити проблему УНА-УНСО, С. Головатий відповів, що діятиме тільки на підставі закону і Европейської конвенції про права людини. Журналіст поцікавився, чому С. Головатий виступав проти створення конституційного суду в Україні й почув таку відповідь: недавно завершила працю Венеціянська комісія „Демократія через право", яка вивчала конституційний режим в Україні після підписання конституційного договору. Експерти дійшли висновку, що за відсутности конституції неможлива повноцінна праця конституційного суду, тому до затвердження конституції немає сенсу створювати конституційний суд.

Не запитання, чи не призначив його Президент Кучма на цей пост із вдячности за сприяння в підписанні конституційного договору, С. Головатий відповів, що пропозиція надійшла від прем'єр-міністра, а не від Президента. Крім того, Л. Кучма пропонував йому співпрацю ще до того як став Президентом і пізніше не раз запрошував у свою команду. Тоді С. Головатий не погоджувався, але тепер вирішив поступитися власними інтересами на користь державних „навіть якщо це і буде, як вважають мої товариші, політичним самогубством, — зазначив Головатий. Він вважає, що це якраз та ситуація „коли обирають нас, а ми повинні працювати для високих цілей, високих ідеалів для майбутнього країни, навіть коштом особистого".

ПАПУ ВІТАЮТЬ В НЮ ДЖЕРЗІ І НЮ ЙОРКУ

Папа причащає хлопчика під час Богослужби на стадіоні в Медовлендс, Н. Дж.

Ню Йорк. — У четвер, 5-го жовтня, Папа Іван Павло II виступив в Організації Об'єднаних Націй, де він закликав докласти всіх зусиль, щоб зберегти цю найбільш авторитетну міжародну організацію, бо відомо, що її бюджетний дефіцит, у зв'язку з багатьма миротворними операціями „голубих шоломів", становить 3 блн. дол.. Тому треба обов'язково допомогти їй здійснювати гуманітарну місію, заради якої її було створено.

На думку Папи, провідні держави повинні більше допомагати відсталим країнам і робити все для збереження миру. „В той час, як мільйони людей страждають від злиднів, голоду, хворіб, неграмотности і деґрадації, ми мусимо пам'ятати, що ніхто не має права використовувати інших для власної виго-

(Закінчення на стор. 3)

ЛІТАКИ НАТО ОБСТРІЛЯЛИ СЕРБСЬКІ РАДАРИ

Сараєво. — В середу, 4-го жовтня, штурмовики військово-повітряних сил НАТО обстріляли ракетами три сербські радари.

Представник НАТО майор Даґ Крістінсен повідомив, що до цієї акції довелося вдатися після того, як летунські радари зареєстрували активність радарів на землі, що означало тільки одне: серби готували до пуску ракети кляси „земля—повітря".

Виступаючи перед журналістами у штабі південного командування військ Північно-атлантичного оборонного союзу, Д. Крістінсен не сказав, яким вислідом закінчилася ракетна атака проти сербів, але підкреслив, що літаки НАТО застосовували бойові ракети двічі протягом дня — зранку і по обіді.

Від 20-го вересня, коли західні союзники проголосили про припинення повітряних атак на військові об'єкти сербів, це був перший напад. Як відомо, рішення більше не нападати на сербів було прийняте у відповідь на готовість сербів вивести свої тяжкі гармати зі зони довкола Сараєва, звідки вони постійно обстрілювали боснійську столицю.

Близькі до ООН джерела інформації додали, що два знищені сербські радари діяли на північному заході Боснії, а третій — на півдні поблизу Сараєва.

Два дні після обстрілу ракетами НАТО сербських радарів серби, нарешті, погодилися на припинення вогню, і ця їхня згода, як вважає більшість спостерігачів, є до певної міри вислідом твердости теперішньої балканської політики НАТО.

Відбудеться американсько-китайська зустріч

Вашінґтон. — Не погодившись на прохання Китаю, щоб запросити їхнього президента до Вашінґтону з офіційними відвідинами, Білий Дім повідомив у понеділок, 2-го жовтня, що президент Билл Клінтон відбуде вершинну зустріч з президентом Китаю Жіянґ Земіном у Ню Йорку 24-го жовтня під час святкувань 50-річчя Організації Об'єднаних Націй.

На думку секретаря Державного департаменту Воррена Кристофера, найважливішим тут є те, що обидві сторони і президенти обидвох країн матимуть нагоду зустрінутись і відбути розмови на тему важливих спірних питань. Це мало бути свого роду виясненням чому ЗСА не погодились на офіційні відвідини президента Китаю. Одначе речник Білого Дому Майкл МекКиррі підкреслив, що ЗСА стурбовані не надто світлим рекордом Китаю щодо людських прав і інших спірних питань і тому не могли погодитись на офіційні відвідини.

Крім того президент Б. Клінтон не хоче надто афішуватись своїми спілкуваннями з Китаєм, бо не хоче бути критикованим так, як він колись критикував тодішнього президента Джорджа Буша.

Курси для учителів англійської мови в Україні дуже успішні

Учасники курсу вчителів у Вінниці. В першому ряді клячить друга справа керівник курсу З. Воронка

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Проф. Зірка Воронка, яка в останніх роках, здається, більше перебуває в Україні, як в ЗСА, ніколи не тратить енергії та послідовності у переводженні все нових та корисних курсів для підвищення знання так потрібної англійської мови в Україні.

Тим разом вона розповідає вже не про успішні щорічні літні курси навчання англійської мови, що їх переводять добровольці із ЗСА по різних містах та закутинах України за ініціятивою Українського Народного Союзу та із його фінансовою поміччю, а про інший черговий ступінь вивчення англійської, як другої мови, але не звичайних учнів, а вчителів-викладачів цієї мови в університетах і інститутах.

— Цього року, — вияснює нам З. Воронка, — я перевела вже п'ятий з черги курс, що відбувся у липні у Вінниці. Уявіть, досі ми вишколили 280 учителів за останніх три роки і вже тепер плянуємо подібні курси на наступний рік.

— Чи можете подати, хто були учасниками цього року, як теж яких ви мали викладачів?

— Тим разом приїхало дев'ять висококваліфікованих викладачів із ЗСА, в тому восьмеро американців і одна українка. Учасників було 60 із різних сторін України і курс тривав два тижні та був дуже інтенсивний. На закінчення його усі учасники дістали відповідне посвідчення і по 20 книжок-методичних підручників, біля 400 дол. вартости.

— Як фінансували ви організацію такого спеціяльного курсу?

— Це вже третій рік УНС дає можливість перевести такі курси для учителів, організуючи їх і фінансуючи, курс проголосило Міністерство Освіти, а міністер Михайло Зґуровський прибув на його закриття. Не можу однак поминути великої організаційної помочі Тамари Стадниченко, що була координатором курсу і тим мені

(Закінчення на стор. 3)

ДЕНЬ КОЛЮМБА

З уваги на день Колюмба в понеділок, 9-го жовтня, В-во „Свобода" буде закрите. Наступне число „Свободи" друкуватиметься у вівторок, 10-го жовтня, з датою середи. — *Ред.*

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Україна приєднується до Руху Неприєднання

КИЇВ. — Координаційне бюро Руху Неприєднання (РН) вирішило надати Україні статус гостя, перш ніж остаточно розглянути питання про її прийняття до Руху на конференції у Колюмбії 16-17-го жовтня. На думку політиків, таке рішення є визнанням України як незалежної, позабльокової держави, що відіграє важливу ролю на міжнародній арені.

Репресії проти УНА не випадкові

КИЇВ. — Голова політичної референтури Української Національної Асамблеї Анатолій Лупиніс переконаний, що репресії проти УНА не випадково відбуваються саме в той час, коли Україну приймають до Ради Европи. Він вважає, що в Европі є впливові сили, зацікавлені у знищенні національного руху в Україні. За його словами, в ув'язненні нині перебуває близько 150 членів УНА, котрі протестували на Майдані Незалежности проти скасування Міністерством Юстиції свого власного рішення про реєстрацію УНА як політичної партії.

Виключено ґаз

ОДЕСА. — Тут 156 житлових будинків не мають ґазу через заборгованість. Акціонерне товариство „Одеса-ґаз" не отримало від мешканців Одеси 5 млн. карбованців тому і припинило подачу ґазу боржникам.

Повідомлення про шахтарські страйки дещо перебільшені

ДОНЕЦЬКЕ. — Голова Донецького страйкового комітету Михайло Крилов визнав, що майже всі шахти України працюють як звичайно. Частково не працює близько десяти шахт у першій зміні. Повідомлення про масові страйки, подані Профспілкою робітників вугільної промисловости, сильно перебільшені, — стверджують також експерти Українського інституту трудових досліджень та освіти.

Чехія теж допомагатиме Україні

КИЇВ. — Директор департаменту двосторонніх економічних зв'язків Чеської Республіки Ярослав Людва підтвердив готовість його країни відкрити для України кредитну лінію. Підставою для такого рішення є реформістська політика українського Уряду, зниження рівня інфляції, а також вступ України до Ради Европи. Маленька Чехія вже надає подібні кредити Литві й Казахстану. Подробиці чесько-української співпраці будуть обговорені 9 жовтня під час візити до Києва міністра закордонних справ Чехії.

У СВІТІ

ІТАЛІЙСЬКІ „інформаційні терористи" з екстремістської підпільної організації „Озброєні фаланґи" дібрали комп'ютерні коди і проникли у секретні електронічні архіви Центрального емісійного банку, Національного інституту ядерної фізики та інших важливих державних установ. У головному комп'ютері інституту ядерної фізики злодії залишили своє послання, в якому запевняють, що відтепер мають повну контролю над найсекретнішою інформцією італійської держави. У зв'язку з цим експерти остерігають, що ця злочинна акція "Озброєних фаланг" спричинить багатомільйонові шкоди для державних установ, оскільки „інформаційні терористи" можуть на власний розсуд маніпулювати секретними даними, в тому числі і знищувати їх.

ЛИВАНСЬКА ВЛАДА прийняла рішення заарештувати лідера палестинських терористів полковника Муніра Макдага, який очолює екстремістську збройну групу, що відкололася від радикального мусулманського руху Фатаг. М. Макдаг перейшов в опозицію до Ясіра Арафата після того, як у 1993 році Палестинська визвольна організація підписала мирну угоду з Ізраїлем. Бойовики М. Макдага повністю контролюють територію найбільшого палестинського табору в Ливані і не пускають туди представників ливанської влади. Причиною арешту послужили погрози М. Макдага на адресу декількох ливанських міністрів.

В АМЕРИЦІ

ВИЗНАЮЧИ, ЩО В НИХ тепер немає відповідно сильної підтримки серед сенаторів для того, щоб здобути голоси у справі ще одної конституційної поправки, новообрані сенатори звернулися до провідника сенатської більшости Роберта Дола з проханням відкласти рішення цієї справи на пізніше. Цим разом поправка мала б точно означувати кількість часу перебування обраних законодавців у Конґресі, проблему цю видвигнули саме згадані сенатори і її було заплановано представити для розгляду в Сенаті наступного тижня. У своєму письмовому проханні в цій справі сенатори твердять, що справа вирішення збалянсовання державного бюджету надто абсорбуюча і тому їхній справі не буде можна приділити належної уваги.

ПОВІДОМЛЕННЯ

секретарям та новим членам УНСоюзу

Всі україномовні нові члени УНС, які набули грамоти у Департаменті Дорослих, від 1-го вересня 1995 р. отримують „Свободу" один місяць безплатно, щоб запізнати їх з нашою газетою та заохотити стати передплатниками. Англомовні члени отримують чотири безплатні числа "The Ukrainian Weekly".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Американська багатокультурність: кінець чи початок?

Здається, важко знайти правдивого американця, який не був би переконаний, що Америка є взірцевим моделем багатоетнічного, багатокультурного, багатомовного, багаторелігійного суспільства. "E pluribus unum" — "З багатьох одне", — викарбувано на американських монетах, записано на банкнотах. "Толерантність" і "плюралізм" давно вже стали складовою частиною американського ідеологічного експорту — десятки американських політиків, журналістів і науковців при різних нагодах повчають своїх нетямущих колег із "третього", "другого", а часом і "першого" світу: ну що ви там ділите, чому не живете у мирі й злагоді, так як ми?

"Націоналізм", "ексклюзивність", "окремішність" мають виразно негативне забарвлення в американському політичному жаргоні і вважаються ледь не безумовною ознакою варварства, цивілізаційної недорозвиненості, улягання темним зоологічним інстинктам. Специфіку інших країн при цьому виразно ігнорується, тим часом як власний досвід сприймається радше мітологічно, як історично. "Толерантність" і "плюралізм" вважаються символами цього ідеалізованого минулого, хоча куди символічнішими для нього слід би вважати історію трьохсотлітнього геноциду проти індіян, двохсотлітнього рабовласництва та брутального загарбання чужих територій (Тексас, Ню Мексико, Каліфорнія тощо). Під цим оглядом творення американської держави мало чим відрізнялося від творення більшости інших, те саме можна сказати й про творення американської нації.

Так званий "перетоплюючий казан" був радше засобом жорсткої асиміляції, ніж "толерантної" й "плюралістичної" інтеграції. І то не лише тому, що "завжди були ті, хто принижував новоприбулих", — як пише Барабара Джордан у "Ню Йорк Таймсі", — і що "історія американської іміграційної політики повна расизму й етнічного упередження". Справа також у тім, що вся ота інтеграція різних етносів відбувалася під егідою, себто під знаком жорсткого і непорушного домінування одного з них, найбільш чисельного й упривілейованого. І були тим етносом, як ми знаємо, білі англо-саксонські протестанти.

Саме "англійський снобізм, англійська релігія, англійські літературні стилі, англійські цінності і канони, англійська етика, англійське верховенство", не кажучи вже про основу основ — англійську мову, лягли у підвалини американського націєтворення. "Американізація", пише в „Атлентік мантлі" Бенджамін Шварц, була процесом примусової асиміляції, внаслідок чого Америка стала не "килимом", а таки "перетоплюючим казаном". Хоч вона й не "вичищала" Америку від меншин, вона "вичищала" їх від їхньої етнічности. Американський народ не став сумішшю різних народів, що приїхали до ЗСА. Стати американцем означало, по суті, стати "модифікованим" англійцем. "Американізація" була бажаною для кожного імігранта, оскільки означала його прилучення до панівної в суспільстві сили.

Фактично до 60-х років, пише Шварц, "єдність американського народу ґрунтувалася не на прихильності й толеруванні культурних, етнічних і мовних відмінностей, а на бажанні й спроможності англійської еліти накинути свої вартості усім іншим прибульцям до цієї країни. Релігійні і політичні принципи цієї еліти, її звичаї й соціяльні вірування, смаки і мораль, визначали впродовж трьохсот літ сутність Америки і, в основному, визначають її сьогодні, попри всі наші славослів'я на адресу різноманітности".

Але сьогодні позиції цієї еліти не виглядають уже такими певними, як раніше. В кожнім разі нервова реакція багатьох американських політиків, журналістів та й частини суспільства на концепцію багатокультурности й багатомовности свідчить, що з "толерантністю" й "плюралізмом" в Америці не все так гладко, як би того хотілося. Масова іміграція, особливо з традиційних суспільств, члени яких значно менше піддаються асиміляції, ніж вихідці з Европи, справді створює поважну проблему не лише для панівної англо-саксонської більшости, а й для американської цілости загалом. Кожна нація прагне уникнути фрагментації і кожна потребує певних інтеграційних чинників. Знайти "золоту середину" між політикою інтеграції і політикою багатокультурности справді нелегко. Але, можливо, цей нелегкий досвід допоможе американцям нарешті відмовитися від міту про свою "унікальність" і краще зрозуміти інші народи, що стикаються з подібними проблемами, а відтак і своє власне багатокультурне суспільство.

Микола Світуха

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ І ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ

Коли ще в 1992 році лідери чотирьох сусідів України, себто Польщі, Чеської Республіки, Словаччини і Угорщини, підписали угоду про Центрально-европейський договір вільної торгівлі, прогнози про життєздатність такого задуму були поділені. Все ж поступовий, хоч нерівний прогрес законодавчих реформ і приватизації економіки в кожній з чотирьох держав дав основи для поширення взаємних зобов'язань. Прикладом служать підписані в 1994 році "Протоколи Будапешту", на основі яких половина торговельних оборотів поміж чотирма партнерами не підлягає будь-яким тарифам.

На останній зустрічі голів урядів у вересні 1995 року досягнено згоди про поширення території договору про вільну торгівлю прилученням до нього Словенії (з кінцем грудня 1995 року), Болгарії і Румунії (1996 року), а опісля і Балтійських держав. Таким чином, до 2000 року Центрально-европейським договором про вільну торгівлю мала б бути охоплена територія 11-ти держав з населенням понад 109 мільйонів осіб і загальним валовим внутрішнім продуктом (ВВП) в 225 більйонів дол. або пересічно 2,050 на особу (1994 рік). В теперішній концепції не передбачено приєднання до договору України, ані поширення його дії на території інших держав Східної Европи.

Між лідерами теперішніх і потенційних партнерів існують, однак, суттєві різниці в питаннях про пріоритети і темпи економічної інтеграції. Одні хотіли б якнайшвидше поширити розміри торговельних оборотів між партнерами, які тепер не перевищують десяти відсотків загального товарообороту кожної держави, різко зменшуючи імпортні тарифи на ряд продуктів, відкриваючи поле для конкуренції вільного ринку. Інші ще не готові на дійсні уступки, враховуючи можливість, що гостра зовнішня конкуренція приведе до закінчення відсталих підприємств, збільшення торговельного дефіциту і евентуальної втрати підтримки виборців. Такі перспективи, зокрема, не до вподоби політикам соціялістичного покрою, які займають вирішальні позиції в урядах Мадярщини і Польщі.

Без огляду на їх ідеологічні платформи, всі вони певні, що незабаром на переломі XXI століття більшість центрально-европейських держав, якщо не всі, стануть повноправними членами Европейського Союзу (ЕС) з доступом до вільного ринку, який охоплюватиме не менше 480 мільйонів людей. Їх зацікавлення прискореним лібералізації зовнішньоекономічних віднохин — це природна реакція на переконливий успіх ЕС, який з первісного вузько обмеженого торговельного договору з часом виріс до маштабу найбільш впливового економічного і політичного блоку. В 1994 році спільний ВВП 12-ти членів ЕС досягнув 6,785 більйонів долярів, або 20,000 дол. на особу. З прилученням Австрії, Швеції і Фінляндії з початком 1995 року склад ЕС поширився до 15-ти держав. Продовжуються переговори про форми ще більш зближеної інтеграції, яка включатиме здійснення рішення про введення від 1999 року спільної европейської валютної одиниці.

На листі майбутніх членів ЕС сьогодні стоять в черзі маленькі Мальта і Кипр, Чехія і Польща, Мадярщина і Словаччина, Болгарія, Румунія і, невідклично, три Балтійські держави. Кілька років тому заяву про бажання приєднатися подала Туреччина. Якщо теперішній збройний конфлікт на Балканах вдасться закінчити мировим договором, цілком природно буде, коли ЕС перебере керівну ролю в економічній відбудові регіону, а за кілька років поставить відкритим питання про включення в члени Хорватії, Боснії, Албанії. Не тяжко було б оправдати висновок, що так десь за десять років ЕС охоплюватиме всі держави европейського континенту аж по західні кордони України, Білорусі і Росії (за винятком, хіба, Швайцарії, яка обстоює свій невтралітет і, мабуть, Сербії і Молдови).

З перспективи таких плянів важливими будуть висновки майбутньої конференції ЕС, запляновані на 1996 рік, на якій рішатимуть питання про можливість спільної зовнішньої і оборонної політики, про гарантії безпеки всіх партнерів ЕС, про зміни в структурі керівних органів у висліді поширення членства. Нині не ясно, яке буде відношення процесу поширення ЕС до плянів поширення НАТО, враховуючу факт, що чотири теперішні партнери ЕС (Австрія, Швеція, Фінляндія і Ірляндія) настоюють на своєму невтралітеті, а такий же статус може підходити і деяким новим кандидатам. У вирішенні згаданих політичних питань гратиме також немалу ролю політика ЕС супроти Росії через її недвозначну опозицію до поширення НАТО чи якогось іншого механізму колективної оборони.

Слід признати, що еволюція зв'язків України з ЕС не була легкою, головно через історичне русофільство, але і не без впливу сучасних проблем ядерної зброї, Криму тощо. Значний поступ зроблено в червні ц. р. схваленням в Брюсселі спільної заяви президента Кучми і голови Европейської Комісії Ж. Сантера і підписанням тимчасової угоди про торговельну співпрацю. Головною ціллю тих заходів було здобути фінансову допомогу для економічних реформ в Україні і для здійснення окремих завдань, таких як майбутнє закриття Чорнобильської АЕС. Це добрий початок, але не більше. Складність питання про поширення ЕС і його можливі геополітичні наслідки вказує, що діялог про якийсь спеціяльний статус для України був би щонайменше передчасний.

Щоб зміцнити і поглибити економічні відносини з Евросоюзом, Україні потрібно подолати ще багато внутрішніх і зовнішніх перешкод, а насамперед запевнити розв'язку конституційного протиставлення, значний поступ в економічних реформах, включно з реформою банківської системи і стабілізації курсом гривні. Досвід минулих чотирьох років говорить, що, в порівнянні з сусідніми центрально-европейськими державами, Україна зробила лише початкові кроки в переході до вільного ринку.

Тим часом постійна реторика лівих елементів Верховної Ради про затримання в державній власності головних секторів економіки, включно з державною власністю землі, при їх одночасній неефективності в питаннях конечного законодавства, не сприяє залученню чужоземного ринкового досвіду і приватного капіталу, які є конечні для модернізації і росту економіки. Подібно непродуктивними є реторичні тези деяких доморослих „експертів", яких кругозір економічного розвитку держави чомусь обмежується до відновлення економічних зв'язків з монопольними структурами в колишніх „союзних республіках", які, мовляв, єдині зацікавлені українськими товарами неконкуренційного стандарту.

Включення держав Центральної і Східної Европи в склад ЕС — це вже не теорія, але питання не більше десяти років. Наслідки можливої ізоляції України від головної струї економічного розвитку разом з її західними европейськими сусідами були б наскрізь некорисними для її державних інтересів на довшу мету, без огляду на намагання прикрашати дійсність фразами про „партнерство". Сценарій, в якому для України була б приписана роля „глядача", а не одного з „гравців" у складі европейської „команди", невідмінно закріпить політичний двододіл в Европі, з сумними наслідками для всіх держав на схід від майбутнього кордону Евросоюзу.

Д-р Анатолій Лисий

ПЕРЕД 14-ИМ СОБОРОМ УПЦ В ЗСА

II

Для неї „всеобщий котелок" російського православ'я є значно ближчий, ніж незалежна Українська Церква з нововиринувшим Київським Патріярхатом, який, в розумінні влади, не тільки приводить до конфліктів і неспокою в релігійному житті, але також в додатку до цього вимагає визнання та має інші претенсії до влади. Останні трагічні події в Києві, зв'язані з побиттям вірних на похороні Патріярха Володимира, є яскравим прикладом, де лежать симпатії української державної влади і хто дає команду розправи в українській державі над Українською Церквою.

Ось якраз у цій галузі — відношення між державою і національною Церквою в ній — може відіграти велику ролю Українська Православна Церква в ЗСА і діяспорі з її авторитетним єпископатом та зв'язками з Православними Церквами інших держав. Ми говоримо тут про можливості, які досі тепер не існували.

З усього видно, що Українська Церква в Україні перебуває в критичному стані і потребує допомоги. Але як? Розпалюванням ворожнечі і недовір'я між УПЦ КП і УПЦ в ЗСА, як пропонують деякі новітні „апостоли" оборони українського православ'я? Розповсюдженням наклепницьких листів, часто з підфальшованими підписами? А чи використати момент на нашу користь і збирати усі наші потенційні сили в діяспорі з залученням до цього Патріярха Вселенської Православної Церкви? Це питання буде обговорюватися на соборі. Кожен делеґат мусів би ще раз ознайомитися з текстом резолюцій Ради Митрополії УПЦ в ЗСА з 2-4-го лютого ц. р. Ці резолюції ясно окреслюють передумови до прийняття омофору Вселенського Патріярха. Вони є головним і єдиним документом, на основі якого Рада Митрополії вирішила прийняти евхаристійне поєднання УПЦ в ЗСА з Вселенською Патріярхією:

„Ми віримо, разом з нашими братами в Україні, що єдність у нашій Церкві в Україні може бути досягнена з активною участю Вселенського Патріярхату, як Церкви-матері нашої Святої Української Православної Церкви, і що визнання нашої Церкви в Україні може бути одержане від Церкви-матері.

Тому ми доручаємо нашим ієрархам продовжити їхні старання включити Вселенський Патріярхат до участи у цьому процесі і молимось, щоби їхня праця увінчалася успіхом, в наслідок якого делеґації єпископів від Української Православної Церкви в діяспорі та Вселенського Патріярхату від'їде в Україну в близькім майбутнім з метою почати процес єднання, який закінчиться скликанням Всеукраїнського Православного Собору в Києві і вибором одного Патріярха Києва і всієї Руси-України, який буде визнаний Вселенським Патріярхом і усім світовим православ'ям". (Резолюція Ради Митрополії УПЦ в ЗСА з 2-4-го лютого 1995 року).

Чи можна ще ясніше описати мету цього акту? Безперечно, що можна шукати різниць між метою і дією. Мета залишається мертвою, якщо не буде підтримана активною працею для досягнення її. Також кожному, хто зацікавлений в цім питанні, повинно бути зрозумілим, що до такої великої і важливої мети треба іти крок за кроком і не сподіватися бажаних результатів відразу. Наші ієрархи взяли на себе великі завдання і відповідальність за долю Української Церкви в діяспорі. Ми сподіваємося, що таку саму відповідальність відчувають і ієрархи інших українських Церков поза Україною, між якими, на жаль, дотепер не існувало співпраці і координації дій щодо Церкви в Україні. Ці і багато інших питань будуть обговорюватись на соборі. Навіть такі безглузді і абсурдні твердження, які поширюються між нашими вірними, як про „продаж Церкви", „передачу майна", „заборону висвячення єпископів", „зверхність екзарха" і т. п., і багато інших, спрямованих на розбиття УПЦ в ЗСА, знайдуть собі відповідне заперечення. Треба знати, що Конституція УПЦ в ЗСА залишається непорушною і лише собор Церкви може її змінити.

Всі ці питання будуть вияснені, щоби нарешті покласти край різним недобросовісним інтерпретаціям, сумнівам чи іншим негативним інформаціям, які знайшли шлях поміж вірними нашої Церкви. Ієрархи нашої Церкви, які вели безпосередні розмови з Вселенським Патріярхом, я певний, знайдуть досить переконливих аргументів, щоби вияснити делеґатам собору: як канонічність УПЦ в ЗСА і діяспорі та вхід її під омофор Вселенської Патріярхії допоможе Церкві в діяспорі допомогти Церкві в Україні. Рада Митрополії доручила їм продовжувати їхні старання і, я певний, собор Церкви також виявить досить зрілости і далекоглядности, щоби це доручення підтвердити. Зі свого погляду, я думаю, що ми тепер маємо нову зброю, нову протиагу наступу московської Церкви в Україні. Ми повинні тільки вміти цю зброю використати. Дай Боже нам досить мудрости, віри і сили волі. Бо найгірше буде, якщо ми задовольнимося здобутою канонічністю і, самозадоволені в своїх обмежених парафіяльних гетто, будемо продовжувати своє вижування, забувши про нами проголошені цілі. Не можемо заспокоюватися і вижувати на лаврах. За це нам не простить Україна.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про блудних синів України

Скільки їх тепер вже назбиралося, цих „блудних синів", а то і дочок, які більше з тих, ніж інших причин ідуть блукати по чужих краях, залишивши вдома матерів, що ніяк не розуміють того і не можуть часто погодитися із тими блуканнями. Куди? Чому? Навіщо?

Можливо, що тут найкраще на це сумне питання, чому їдуть за море в чужі краї передусім молоді, але часом і старші українці, відповів недавно один із них також питанням: „Питаєте, чому їдемо і покидаємо рідний дім? Щоби жити! А чи не робили ви цього самого в кінці Другої світової війни? Чи ви не їхали, щоб краще жити і рятувати життя?"

Так, справді, не нам судити новоприїжджих, питаючи, чому приїхали і чого шукають тут. А вони шукають не за принадами життя, а за звичайним нелегким заробітком, за можливістю в цей спосіб допомогти своїм рідним тією працею, яка тут є, а яку тепер важко знайти в Україні. Звичайно, ми не дуже застановляємося над їхньою долею, над почуттями, над їхньою тугою за рідними, за Україною, хоча самі все це перейшли. На це немає часу, бракує терпеливости, співчуття і вирозуміння, бо ми вже забули або молодші і не знали, що це значить „хандра", коли жере ностальгія через відірваність від свого коріння. Однак не забувають про це ті, хоч як називають їх „блудними синами" і не забувають їхні матері, які пишуть і тужать і не можуть зрозуміти, чому такі дивні часи настали, що вільним українцям стає краще в чужих наймах, ніж удома.

Ідуть через океан листи сумні та тужливі, ідуть короткі, набряклі сумом, а часом хлипання телефонічні розмови, в яких так багато хотілося б вилляти болю, а так мало можна сказати. А скільки залишається недоговореного?!

І кожне з тих „блудних дітей" ховає свій жаль за роботу, за здобування засобів якогось гідного прожитку для тих там, вдома, і не один раз б'ється із неповністю — залишатися чи вертатися? Що робити зі собою і чим зайнятись там?

У мене на руках один з листів з України, такий щирий і сумний своєю безпосередньою материнською любов'ю. Він, як сумна колискова для того „мізинчика", що виріс і пішов у новітні найми в самому кінці XX сторіччя.

Лист розпочинається таким теплим „Добрий день чи вечір, синочку...", а далі слова мережаться одне за одним, бо ця скромна, запрацьована мати турбується, що синові не везе в Америці, що його працю тут не оцінили і заклякає вертатися, а „якось то буде". Добра українська мати, що жила і живе дітьми, хоче, як пише, „передать до Ню Йорку бабину хорошого меду", щоб осолодити йому на чужині життя, а для себе просить купити лише дві пари теплих панчіх. „Слава Богу, — читаю в листі, — що трохи взнала за тебе, що ти жив і здоров". І так в цілому листі променіюче добро і теплота переплітаються з новинами про батька, про збір картоплі, про високі ціни, журбу та тугу за сином, хоча він давно вже не дитина. Але в материнській уяві він буде дитиною завжди, буде тим синочком, якому в листах і думках посилає свій „низький уклін" і бажає „щастя, здоров'я та успіху у всіх ділах".

Скільки таких листів прилітає до далеких країв, скільки суму та туги навіюють вони і тим, що пишуть, і тим, що їх читають.

І б'ються „блудні сини" з думками, невпевнені, що їм робити: залишатися тут у непривітному для них середовищі, де їх усі вважають за чужих (навіть брати по крові), де можна бути самітним навіть серед тисяч людей, чи вертатися на батьківщину, у невідоме, не знаючи, як добувати хліб щоденний.

Ми часто кажемо, що не розуміємо їхніх настроїв, їхніх думок, але чи може ситий зрозуміти голодного, чи пригадати, як і він колись ним був? Невже не вистачило нам на п'ятдесят років пам'яті про тих, які чинили нам добро, коли ми, скитальці, ступили на цей берег океану? Може б ми, „давні блудні діти", згадали тепер свій перший крок з черева „шифи" і згадали тих батьків і матерів, що не могли разом з нами стати на цю рятівну заокеанську землю і лише в листах чи думках питали: „Де ви? Що з вами?"

Так минуло півстоліття. Україна вільна, залізної завіси нема, а її сини і дочки далі ідуть і ідуть у найми, хоч і співають, як і сто років тому: „Хоць мі біда — не поїду, хоць мі біда — не поїду в гамерицкий край..."

О-КА

Леся Павлів

Дзвенять літа

Дзвенять літа, як щире слово,
А в клопотах згоряють дні...
Останні пелюстки медові
Злітають болем у мені.

Чвалає осінь по отавах,
І втома падає до ніг.
Мозольних рук шаную славу
Й гостинний батьківський поріг.

Свята живучість мого краю —
Зійдуть пагіння молоді!
Зеленим листям зацвітають
Мої надії золоті.

***

Здається, що нічого не зробила —
А діти підросли,
Літа, як та вода, спливли,
І клопоти набрали сили.

Курси...

(Закінчення зі стор. 1)

багато помогла, як його керівникові, як також завжди готових до помочі при організації в УНС Оксани Третяк і Дарії Семеген. Фінансово допомагало також Інформаційна аґенція ЗСА і директор Американського дому в Києві д-р Віктор Китастий. Як бачите, я мала дійсно співпрацю та допомогу усіх ключевих чинників, тому і успіх такого курсу очевидний.

— А як оцінюєте ви, що маєте вже таку практику у курсах англійської мови, тих виїмкових курсантів-учителів та їхнє знання?

— Усі вони добрі фахівці — однак бракує їм практичного знання, яке вони саме у цих двох тижнях дістали. Знаєте, важливе також є, щоб їм вказати спосіб навчання, все узгіднити, переговорити. Нічого не заступить особистий контакт, розмови, виміна досвідом. Показується, що навіть у так різних обставинах є багато спільного поміж учителями. Цікаво також читати їхні враження з курсу, які зобов'язаний кожний курсант написати. Тому багато із цих вражень появилося в пресі України.

— А чи можете ще пояснити, що це таке ТЕСОЛ, про який читаю у ваших звітах для УНС?

— Цього року після закінчення курсу ми відбули окрему конференцію усіх учителів англійської мови, щоб створити філію міжнародної організації під цією назвою, яка означає „Teachers of Englisch yo Speakers of Other Lang guages, або „Навчання англійського для говорячих іншими мовами". Господарем конференції був Педагогічний Інститут у Вінниці під проводом свого ректора Никифора Шунди, а участь взяло понад 200 вчителів з цілої України і вчителі курсу із ЗСА. Після ділових та цікавих нарад рішено заложити філію ТЕСОЛ в Україні і обрано провід із Світланою Чугу з Педагогічного Інституту у Вінниці, як президентом. Рішено також раз у рік зустрічатися на обговорення актуальних питань, розроблено плян праці, в якому також постанова видавати інформаційний листок і поділ на групи окремих зацікавлень. Конференція була дуже вдала і показала велике зацікавлення такою організацією і виміною досвіду. ТЕСОЛ України буде зареєстрований в ЗСА, де міститься осідок цієї міжнародної організації учителів.

— Ви, Зірко, мусите мати велике вдоволення з цієї так конечної праці для розвитку українських міжнародних зв'язків. Не вірю, щоб ви тепер спочили, а напевно у вас вже нові пляни і нові поїздки в Україну.

Але повна невгаваючої енергії та позитивних задумів Зірка Воронка не дуже готова при цій нашій розмові їх виявляти і тільки запевняє, що на закінчення того п'ятого курсу для учителів вже поставлено організувати наступний літом 1996 року.

Нам не залишається нічого іншого, як побажати: „Щасти Боже"!

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У „Свободі" ч. 186, з 30-го вересня ц. р. на сторінці 3-ій, колонка друга, 10, 11 і 12-ий рядок знизу помилково надруковане прізвище плавачки як Джула, а має бути Марія Джуль. — **Ред.**

ПАПУ ВІТАЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1)

ди",— підкреслив Папа Іван Павло II.

Він також висловив побажання, щоб Америка і в майбутньому залишалася для всього світу взірцем демократії і всебічного розвитку суспільства. Папа високо оцінив, що Америка приймає покоління за пололінням нових еміґрантів і закликав Уряд ЗСА й надалі дбати про відкритість країни для тих, хто прагне жити згідно з демократичними принципами, які панують в Америці.

Того самого дня Папа відправив Службу Божу на стадіоні „Джайнтс" у нюджерзькому місті Іст Ратерфорді, в п'ятницю, 6-го жовтня, відбулися відправи з участю Папи у Квінсі і Йонкерсі, а в суботу, 7-го жовтня, Іван Павло II відправив Службу Божу у Центральному парку в Ню Йорку.

Д. Марков...

(Закінчення зі стор. 1)

вою. З огляду на це „ми будемо дивитися, як розвивається світ, як ми знайдемо порозуміння між НАТО і становищем Росії", — сказав Президент.

Л. Кучма сказав, що потрібна чітка система інформування про працю Адміністрації, бо останнім часом у самій виконавчій владі не було порозуміння і навів приклад різного висвітлення в пресі проблем Чорнобиля. Сьогодні, коли в Україні створилася серйозна опозиція в особі лівих сил, потрібно налагодити чітку інформаційну структуру і він у цьому покладається на нового пресового секретаря.

Дуже важливо роз'яснювати громадянам становище Президента і Уряду. Президент скритикував вето, накладене Верховною Радою на указ про стабілізаційний фонд у паливно-енерґетичній галузі, підкресливши, що від цього держава понесе великі втрати, бо парлямент нічого не запропонував на заміну і зупинив дію указу виключно з політичних причин.

ЗГІДНО З ОФІЦІЙНИМИ даними, число жертв землетрусу в Туреччині дійшло до 57 осіб. Стихійне лихо, епіцентр якого знаходився в межах міста Дінар, 200 кілометрів на південний захід від Анкари, столиці країни, позбавив тисячі людей даху над головою. Понад 250 громадян дістали поранення. Інформації про жертви ще не є остаточними, бо рятувальні роботи тривають. Тим часом відомий австрійський вчений-сейсмолог Карль Флєк сказав в інтерв'ю для німецької газети „Більд", що головною причиною землетрусів, вулканічних вивержень і повенів, які відбулися в останні дні в різних реґіонах плянети, швидше за все, є підземні ядерні вибухи, здійснені Францією на тихоокеанських атолях. „Земна кора збунтувалася саме тоді, коли Париж відновив ядерні випробування",— підтвердив К. Флєк.

КЕРІВНИК японської буддійської секти „Аум Шінрікіо" Шіоко Асагара, якого звинувачують в організації терористичної акції в токійській підземці зі застосуванням нервово-паралітичного ґазу сарін, визнав себе безпсередньо причетним до цього та інших злочинів. Він закликав своїх найближчих помічників і активістів здатися владі. Тим часом представники пресової служби „Аум Шінрікіо" оприлюднили заяву, в якій стверджують, що письмові зізнання Асагари „поліція вирвала методом тортур і тому вони не можуть бути вико-ристані як докази на судовому процесі". Суд над Асагарою почнеться 26-го жовтня. Якщо його визнають винним, то лідера сектантів чекає кара смерти.

Допоможіть затримати програму „Контакт"

Як інформують режисери телевізійної української програми „Контакт", яка проходить в суботи між 3-ою і 4-ою по полудні на каналі ч. 31, цю станцію задумують купувати представники фірм Ай-Ті енд Ті і Дов Джовнс. Коаліція етнічних програм, до якої входять також представники „Контакту", звернулася з апелем до мейора міста Ню Йорку запобігти тому, щоб канал ч. 31 після закуплення його тими двома підприємствами використовувався лише для передавання спортових та бизнесових новин впродовж 24-ох годин. Адміністрація міста подала представникам етнічних передач як альтернативу можливість передачі на каналі ч. 73. Він однак є доступний лише для тих глядачів, що мають передплату на каблеву телевізію, а це лише 10-20 відсотків тих глядачів, які досі бачили передачі на каналі ч. 31.

Тому „Контакт" звертається до українських глядачів Ню Йорку та околиці писати негайно в справі затримання каналу ч. 31 для етнічних передач на адресу: Office of the Secretery, Federal Communication Com mission, 1919 M Street, N. W., Washington, D. C. 20554.

Відбулася річна конференція ОДВУ

Лігайтон, Па. (В. П.). — Тут в суботу, 2-го вересня ц. р., на Оселі ім. О. Ольжича відбулася річна конференція ОДВУ з участю делеґатів із різних осередків дії ОДВУ в ЗСА.

Відкриваючи конференцію, голова Центральної управи ОДВУ Володимир Зуляк попросив присутніх вшанувати пам'ять покійних членів ОДВУ і Братніх Організацій однохвилинною мовчанкою. В черзі точок програми уповноважений ПУН в ЗСА д-р Зенон Городиський відчитав привітання для конференції від Проводу Українських Націоналістів із його теперішнього осідку в Києві за підписом голови ПУН Миколи Плав'юка та членів ПУН О. Шевченка, М. Вербового, П. Дорожинського та Р. Старика. Також зачитано привіт від Президії УНО в Канаді за підписами голови УНО Марії Підкович та начальника канцелярії УНО мґра Євгена Мастикаша. Усний привіт від Управи з'їзду Українського Золотого Хреста склала голова УЗХ Наталія Іванів. Учасники Конференції ОДВУ заслухали дві доповіді — д-ра Богдана Шебунчака п. з. „ОДВУ вчора, сьогодні і завтра" і д-ра Наталії Пазуняк п. з. „Фундація О. Ольжича в Києві і її видання".

Після доповідей були обговорені справи спільного підприємства ОДВУ та „Української Книги" в Києві, видавничі спілки та журналу „Самостійна Україна", і врешті справа допомоги і вислідів відбудови та відновлення Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні. Після заслухання доповідей та інформацій про стан справ ОДВУ і Оселі ім. О. Ольжича відбулася ґрунтовна і ділова дискусія. В ній брали участь: мгр В. Яців, В. Марущак, д-р Б. Гнатюк, М. Белендюк, В. Зуляк, д-р З. Городиський, мгр Р. Городиський, А. Ґелетканич, д-р Ю. Солтис, д-р Б. Шебунчак, мгр М. Середович, В. Процик, О. Ганас, О. Процюк, М. Хомин, мґр Р. Ґелетканич.

Увагу присвячено справам, які порушив у своїй доповіді д-р Б. Шебунчак, зокрема справам, що торкалися майбутніх завдань ОДВУ, тягар яких спадає на молодше членство ОДВУ і Братніх Організацій. Багато цінних думок, проєктів та побажань висловлено відносно скріплення дії ОДВУ на її новому етапі, зокрема на відтинку загально-громадському та внутрішньо-організаційному на терені ЗСА.

Велику увагу і зацікавлення виявили учасники до справ, які в ділово-змістовній та інформативній формі подала д-р Н. Пазуняк. Ділова дискусія підкреслила велике признання Фундації ім. О. Ольжича в Києві і різних місцях України за їх видатні осяги на видавничому відтинку, як публікування журналів, часописів та книг, призначування стипендій і взагалі скріплення організаційної структури нашого руху по всіх областях України. Предсідник конференції В. Зуляр, а також учасники конференції у своїх виступах висловлювали свою підтримку Проводові Українських Націоналістів на чолі із головою ПУН М. Плав'юком в їх успішній праці для української держави та в розбудові структури ОУН по всій Україні. Окрему увагу присвячено потребі об'єднання українських політичних та громадських сил так в Україні, як в діяспорі для спільної мети, якою для всіх має бути духово-національне відродження нашого народу та відбудова і закріплення української держави.

Конференція покликала до життя 11-членну Комісію в складі (поазбучно): О. Ганас, д-р Б. Гнатюк, д-р З. Городиський, мґр Р. Ґелетканич, В. Зуляк, М. Хич. д-р Н. Пазуняк, В. Процик, О. Процик, мґр М Середович, д-р Б. Шебунчак. Завданням Комісії є перевести загальний опит серед членства ОДВУ і Братніх Організацій відносно всіх справ, порушених на конференції, оформити матеріяли конференції та врешті подати власні висновки і запропонувати черговому з'їздові ОДВУ під увагу та затвердження.

Нарадами проводила Президія на чолі із головою ОДВУ В. Зуляком, секретарював заступник голови ОДВУ В. Процик. Ділова конференція закінчилася відспіванням українського національного славня.

НАЙНОВІШІ ЛЯБОРАТОРІЙНІ досліди вказують на те, що низька на товщі дієта сповільнює ріст пістряка простати, а дослідники думають, що може більш пісне харчування буде тим важливим чинником, який допоможе в лікуванні хворо-би пістряка. Наукові дослідники Словн Кейтерінґ дослідного центру в Ню Йорку ствердили, що людські пістрякові боляки простати збільшувалися на 50 відсотків повільніше у мишей з 21 відсотоком пісної дієти, як у тих, що мали 40 відсотків товщів у своїй дієті. А відомим є факт, що більшість американських мужчин саме мають 40 відсотків товщів у своїх дієтах харчування.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і ЗЯТЯ

СЛ. П.
ЮРІЯ КУЗИКА

буде відправлена заупокійна СЛУЖБА БОЖА 14-го жовтня 1995 р. о год. 9-ій ранку в церкві свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл.
Просимо родину, приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійного.

Дружина Ірина з родиною

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Київська камерна оркестра вдруге ґастролює по ЗСА

„Дириґент Роман Кофман і Київська камерна оркестра виступили так, що цей виступ надовго залишиться у пам'яті... Твір Шнітке із сольовими партіями, які майстерно виконала піяністка Дарія Теліжин, став фантасмагорією болючих і ніжних інтерлюдій, за своєю концепцією майже кінематографічною". Так висловився критик газети „Вашінґтон Пост" про концерт Київської Камерної оркестри, її дириґента і солістку під час їх турне по Америці в 1993 році. А „Таймс Юніон", Албані, Н. Й., подала, що „щось кращого важко знайти... Часто камерні оркестри під час турне відмовляються від будь-якого ризика і грають серенади Чайковського і Двожака. Але не ці українці, які пішли на ризико з не відомою загалові музикою, і здобули овації...Кофман домігся чудового прозорого виконання твору Ельґара, виконання неперевершено збалянсованого і чітко висловленого з точністю, яка торкається самого серця цієї музики — солодкого, але ні на мить не пересиченого...Це був один з найкращих концертів, влаштованих Друзями Камерної Музики..."

Оркестра здобула успіх не тільки в Україні, але й у Бельгії, Голляндії, Польщі, Болгарії, Румунії, Північній та Південній Кореї, Мексиці та інших країнах. Створена у 1963 році, ККО за ці роки зробила великий вклад у камерно-музичне мистецтво. До її особливих заслуг належать прем'єри творів українських композиторів та перші виконання в Україні творів сучасних західних композиторів.

Від 1991 року Київською Камерною Оркестрою керує Роман Кофман. Випускник Київської консерватотрії кляс скрипки і дириґування, мистець керував престижевими оркестрами (як камерними, так і симфонічними) колишнього Совєтського Союзу, а також виступав із провідними оркестрами Франції, Фінляндії, Німеччини, Південної Кореї, Австрії та інших країн.

Концерти цьогорічного, другого турне по ЗСА Київської Камерної Оркестри із солісткою, українсько-канадською піяністкою Дарією Теліжин з успіхом пройшли у стейтах Мишиґен, Індіяна, Іллиной, Огайо, Пенсильванія, Півн. Каролайна та Конектикат. Залишилося ще 11 концертів: 9-13-го жовтня в містах Бенґор, Довер Фокскрофт, Бар Гарбор і Міллінокет, стейт Мейн, тел. для інформацій (207) 288-3151; 14-го жовтня — в Монтпілієр, Вермонт, о год. 8-ій вечора, Onion River Arts Council (802) 229-9408; 15-го жовтня — в Савт Бавнд Бруці, Н. Дж., 7-ма год. веч., (908) 356-0090; 17-го жовтня — у Вашінґтоні, 7-ма год. вечора, Амбасада України (202) 333-0606 або (202) 244-8980; 20-го жовтня — в Бетлегемі, Па., 8-ма вечора, Chamber Music Society of Bethlehem (610) 868-8702; 22-го жовтня — в Кемден, Н. Дж., 3-тя год. по полудні, Walt Whitman Cultural Center (609) 964-8300; 27-го жовтня — у Трой, Н. Й., 8-ма год. вечора, Friends of Chamber Music (518) 371-7383; 28-го жовтня — в Тенґлвуд, Масс., 8-ма год. вечора, Berkshire Chamber Music Society, тел. для інформацій (413) 269-7190.

Концертове турне ККО по Америці в 1993 році влаштовували американські імпресаріо в основному для неукраїнської публіки. Організатор перших і других гастролів оркестри — українська фірма музичного менаджменту D.O.T.S. International з Вашінґтону.

ПЕРЕД 14-ИМ...

(Закінчення зі стор. 2)

Ці питання і багато інших будуть формувати рішення собору. Пам'ятаймо, що, згідно зі статутом нашої Церкви, собор є найвищим законодавчим органом влади в Церкві (статут УПЦ в ЗСА ч. II, пар. 5). На відміну від інших Церков, навіть в Україні, які в своїй структурі є ієрархічними, наша Церква є соборноправною. Такою вона була, є і буде. Делеґати 14-го Собору повинні мати це на увазі, особливо якщо заіснують інші інтерпретації ваги і ролі собору.

УПЦ в ЗСА тепер проводить заходи для об'єднання усіх українських Церков поза Україною сущих. Об'єднаний Світовий Український Єпископат, підтриманий Вселенською Патріярхією, створить значну силу, яка зможе впливати не тільки на об'єднання Церков в Україні, але також і на Уряд України та Адміністрацію Президента в стимулюванні іхньої прихильности до Української Церкви в їхній державі. Для цього є можливості і є дороги.

Останньо виринула ще одна небезпека для незалежної Української Церкви в Україні. Відомо, що московський патріярх уділив автокефалію для Православної Церкви Америки (Orthodox Church of America). УПЦ в ЗСА до цієї Церкви не належить. Згідно з канонами Православної Церкви таку автокефалію може надати лише Вселенський Патріярх. Отже заіснував конфлікт між Москвою і Константинополем. Також відомо, що в центрі цього конфлікту стоїть Українська Київська Церква. Доходять вістки, що московський патріярх робить різні розслідження для надання автокефалії УПЦ Московського Патріярхату (Сабодана) в Україні. Така автокефалія, дана Москвою, хоч і творить незалежність Церкви, все ж тримає її в духовній залежності від тієї ж Москви. Якщо цей крок буде підтриманий Урядом України, тоді наше становище буде значно ускладнене. Делеґати собору повинні задуматись над такою можливістю.

І нарешті остання думка. Згідно зі статутом (ч. II, пар. 5 а) собор Церкви затверджує (або вибирає) єпископів Церкви на рекомендацію Собору Єпископів (ч. 4 пар. 24 в „Змінах статуту"). Прийшов час, щоби поповнити і цим зміцнити Єпископат УПЦ в ЗСА. На сьогодні ми маємо трьох єпископів УПЦ в ЗСА. Дивлячись на завдання нашої Церкви та на ширші обрії її заанґажування з Церквою в Україні, настає потреба висвятити принаймні ще одного або і двох єпископів. Кандидати є. Збільшений єпископат оживить працю Церкви та обслугу її парафій, додасть більше енерґії, ініціятиви та нових ідей у цьому надзвичайно відповідальному періоді її існування.

Родина св. п. ІВАНА ГУРИНА
нашого МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

складає щиросередечну подяку всім приятелям, клієнтам, українській громаді і організаціям за вислови співчуття.

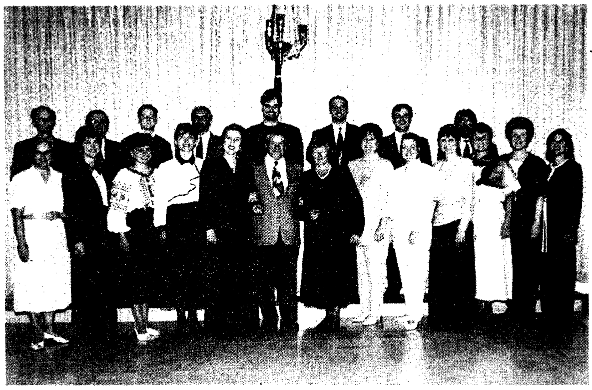
Хай Бог благословить вас.

Стефані Гурин і родина.

XX Семінар хорових дириґентів в Едмонтоні

В Едмонтоні цього літа відбувся успішний XX семінар хорових дириґентів. Я з великим задоволенням відмічую цю заокруглену дату наших семінарів, адже впродовж останніх 17 літ, коли Українське Музичне Товариство Алберти взялося переводити ці кожнорічні семінари (перші три були переведені Провінційною Радою КУК Онтаріо), мені доводилося кожного року писати до нашої преси про проведену працю кожнорічного семінару.

Коли переглянути пройдені роки, то з приємністю зазначую, що наша хорова справа в діяспорі не завмирає, а відновлюється новими, молодими дириґентами — ентузіястами української пісні-музики. Багато дириґентів (205 учасників) скористали з тих семінарів, відсвіжили свій хоровий репертуар новими хоровими творами, створено теж нові хорові колективи. Навіть у нашому товаристві, яке, до речі, є чи не єдине того типу товариство в Канаді, управа складається виключно з молодих музикантів, які в певний час були учасниками тих семінарів. Діяльність товариства різноманітна, бо крім семінарів хорових дириґентів товариство організує кожнорічні концерти коляд, в яких беруть участь різні хори і музичні ансамблі Едмонтону і цілої провінції, у співпраці з місцевим відділом КУК товариство організує шевченківські концерти, переводить відзначення українських композиторів концертами і майстернями, видає хорові ноти і монографії композиторів, підтримує при товаристві дитячий хор „Струмочок" — це лише більші наші проєкти.

Учасники семінару дириґентів. Посередині — В. Колесник

Нашому товариству, яке оперує обмеженими фінансами, але дуже багатою жертвенною і безкорисною працею людей доброї волі, неможливо було б успішно переводити семінари хорових дириґентів без фінансової допомоги Української Канадської Фундації ім. Т. Шевченка, Фундації Хрищення України, Товариства Взаємної Помочі св. Івана, Албертсько-Українського Товариства для збереження культури, Дому Української Молоді ім. Р. Шухевича-Чупринки, Уряду Алберти — за їхнє розуміння важливости нашої праці і за кожночасну допомогу товариство складає щиру подяку. Щира подяка належиться нашій пресі, яка кожночасно поміщує інформативні статті про діяльність тих семінарів.

Цього року в семінарі взяли участь 10 дириґентів: Іван Сойчук (Ванкувер), Леся Яциковська (Торонто), Михайло Ляхович (Скарборо), Таня Навольська (Роблин), бр. Атанасій Миквий, ЧСВВ (Рим), Марія Дитиняк, Єлисавета Андерсон, Ірина Тарнавська, Ірина Шмігельська, Мирослава Загарія — всі з Едмонтону. Вільні слухачі-хористи: Ярослав Бойчук, Андрій Гладишевський, Паланка Дубик, Роман Кравець, Галина Лазурко, Орися Олійник, Любомир Пастушенко, Роман Прийма, Андрій Талпаш, Олеся Талпаш, Леся Чумер і Катерина Юзда (Калґарі).

Головним викладачем і відповідальним за програму навчання був маестро Володимир Колесник, викладачами поодиноких тем були Є. Андерсон, М. Дитиняк і І. Шмігельська. Концертмайстрами були Ірина Тарнавська і Татяна Навольська. Програма навчання включала: дириґування, інвидуальні і групові зайняття — 45 годин, про деякі засоби дириґентського виконання — 5 годин, проби, як творчо організаційний процес — 4 год., праця дириґента над партитурами — 6 год., голос — принципи голосоутворення, володіння голосом — 5 год., керування церковним хором — духовні та церковно-обрядові пісні, літургійна музика сучасних композиторів — 7 год., українська музика — Шевченко в музиці, слухання зразків хорової музики — 5 год., хорознавство — 5 год., семінарний хор — практична праця семінаристів з хором, вироблення техніки проведення проби — 45 год., відвідини проби хору, який підготовляє нову Літургію композитора В. Кікти, дириґент — Єлисавета Андерсон.

На закінчення семінару кожного року відбувається концерт, вечір дириґентів, на якому кожний учасник дириґує одним твором з репертуару з яким всі працювали впродовж семінарного навчання. Як раніше так і цього року маестро Колесник вибрав репертуар, який як навчальний матеріял містить у собі різні нюанси дириґентського жесту і виконання, а при тім це високомистецькі твори, котрі кожен може включити в репертуар своїх хорів. Програма концерту включала: два твори нашої духовної клясики „Достойно єсть" А. Веделя (дириґувала Є. Андерсон), „Знаменася на нас" М. Березовського (дир. Л. Яциковська і бр. Атанасій Миквий), дві обробки народних пісень жартівливого характеру „Ой у полі дві тополі" К. Стеценка (дир. І. Сойчук), „Ой ти старий сиваку" Є. Козака (дир. М. Ляхович), кантата „Дніпро реве" сл. В. Чайченка, муз. Д. Січинського (дир. М. Загарія). Кантата в минулому була часто виконувана в Галичині. Хоча текст просякнутий песимістичними згадками про славне минуле, то композитор зумів піднятися вище тексту і музиці надати глибокої схвильованости і драматичного змісту. Програма включала теж три твори сучасних композиторів: святковий кант „Віват! Світлице розуму, віват!" сл. І. Лазаревського, муз. В. Губи (нар. 1938 р., дир. І. Тарнавська). Кант прославляє молоду державу, її розум, освіту й віру. Музичний виклад пісні гармонічно-акордовий з епічно-розповідальним характером. Рефрен пісні „Віват, світлице розуму, віват!" у швидшому темпі надає пісні заключного патосу. Пісня дуже відповідна, щоб включити її в програми наших громадських концертів. Фінал Другої дії з опери „Опришки" П. Петрова-Омельчука (нар. 1943 р., дир. Т. Навольська) представляє народне прощання з убитим героєм Олексою Довбушем. Музика повна драматизму, схвильованости, підсилена дуже багатою інструментальною тканиною, дисонантна гармонія побудована на специфічних карпатських ритмічних рисунках. На особливу увагу заслуговує правдивий музичний шедевр „Вмирала річка" сл. Т. Шаповаленка, муз. В. Мужчіля (нар. 1947 р., дир. І. Шмігельська і М. Дитиняк). Тема пісні порушує пекучу екологічну проблему. Вмирає річка, запізніли сніги, прийшли трави хоронити річку і „ліс винувато без шапки стояв". Початок пісні у формі думи, розповідь речитативом, простота мелодії з дуже цікавими гармонічними сполученнями, остинатна фраза „сохла, меркла, поки не висхла вся", розпучливий плач-голосіння сольо-сопрано (Т. Навольська), ритмічний рисунок фрази „били чайки себе в груди, що ж воно тепер нам буде" з поступовим накладанням поодиноких голосових партій, що доводить до кульмінації твору, а відтак поступова розв'язка, стишення майже шепіт цілого хору. Все це викликало у виконавців і слухачів потрясаюче враження.

Твір дійсно цікавий своєю темою і музикою і вартий уваги наших дириґентів.

Солісти до поодиноких творів: М. Загарія, Т. Навольська, Л. Чумер, Л. Пастушенко, Р. Прийма своїми голосами прикрасили виконання поодиноких пісень.

Відбули ми 20 років праці хорових семінарів, багато проблено, але ще багато можна зробити і тому наше товариство рішило далі продовжувати ці семінари і почати вже третю декаду майбутнім семінаром хорових дириґентів, який заплановано на серпень 1996 року. Про ближчі інформації слід звертатися на телефон: (403) 474-9774.

Марія Дитиняк

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

РОЗАЛІЯ ВОРОНА член УНС Відд. 307-го Т-ва ім. Митр. А. Шептицького в Бостоні, Масс. померла 6-го червня 1995 року на 70-му році життя. Нар. 1924 року в селі Лівчиці, повіт Стрий, Україна. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку мужа Василя і двоюрідного брата Василя Лещука. Похорон відбувся 10-го червня 1995 року на цвинтарі св. Йосифа в Бостоні, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

Дмитро Ґалонжка, секр.

АНДРІЙ ГАЙДУК член УНС Відділу 132-го Т-ва „Запорозька Січ" в МекКіспорт, Па. помер 23-го травня 1995 року на 81-му році життя. Нар. 1-го січня 1914 року в МекКіспорт, Па. Залишив у смутку дружину Анну. Похорон відбувся 26-го травня 1995 року на укр. цвинтарі св. Івана.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Смерека, секр.

СТЕФАНІЯ С. ЕНДРЮС член УНС Відд. 399-го в Чикаґо, Ілл. померла 9-го травня 1995 року на 85-му році життя. Нар. 15-го серпня 1909 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку дочку Джорджіну Тух. Похорон відбувся 13-го травня 1995 року на цвинтарі Святого Гробу в Ворт, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Б. Припхан, секр.

ВАСИЛЬ МАЙКОВИЧ член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. помер 7-го червня 1995 року на 75-му році життя. Нар. 1920 року в Україні. Залишив у смутку дружину Анастазію, доньку Лесю з родиною, сина Василя з родиною, брата Павла, сестру Еву, внучки Таню і Ларису. Похорон відбувся 10-го червня 1995 року на укр. кат. цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Анна Перун, секр.

СТЕФАН СУРОВИЙ член УНС Відд. 292-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. помер 20-го червня 1995 року на 86-му році життя. Нар. 1909 року в Гамарні, Україна. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів, Володимира і Юрія, синову Осипу та внучку Наталію з внуком Юрчиком. Похорон відбувся 22-го червня 1995 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Ірена Прийма, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

Пассейк, Н. Дж.

Місячні збори 42-го Відділу Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться в п'ятницю 20-го жовтня 1995 р. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь.

Приєднуйте нових членів до УНСоюзу.

Василь Марущак
рекордовий секретар

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302

✻ РОЗШУКИ ✻

Пошукую ҐЕРЛЬОВСЬКОГО ДМИТРА ІЛЬКОВИЧА, нар. в 1918 р. у селі Ваньковичі Львівської обл. Самбірського р-ну. Під час 2-ої світової війни 2 кораблі із Франції пішли на допомогу Англії; один з них був затоплений кораблем Німеччини, другий дійшов до берегів Англії. У 45-46 рр. **Д. Ґерльовський** оженився з латишкою, в 1947-му році народився син Іван. Останнього листа родина одержала в 1947 році. **Д. Ґерльовський** писав з Англії, що переїжджає до Ірляндії. Прохання до нього або тих, хто має про нього інформації, сповістити на адресу: Igor Gerlyovskiy, 562 Onderdonk, Apt. 1-L, Ridgewood, NY 11385, USA.